

HECE AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ YIL: 26 SAYI: 312 ARALIK 2022 ISSN 1301-210X

HECE

ARALIK 2022

312

ŞİİRLER

- Cahit Koytak** / Profan Sorular / 5
Faruk Uysal / Korkut / 8
İrfan Çevik / Yedi Güzel Adam / 11
Ali Göçer / Sınav / 12
Cafer Keklikçi / Varyasyon / 13
Tunay Özer / No Man's Land / 15
Hüseyin Bektaş / Son Bahara Nazire / 17
Yasin Koç / Sarı Safra / 19
Ayşe Çelikkaya / Telafi / 20
Halil Ünal / Ben Senin O Güzel Beyninin İçinde Neler Döndüğünü Nereden Bileyim / 21
Yunus Emre Altuntaş / Şehrazat'ın Son Günü / 23
Yavuz Balı / Az Sonra / 24
Aziz Kağan Güneş / İki Hececiler / 25
Ayşe Altıntaş / Geçmeyen Şeyler / 26
İzzet Eşen / - İnsan Nefesten Bir Ten Son Günüm İlk Günümüdür...- / 27
Sinan Davulcu / Say ki Seni Tanıyorum / 29
Yasin Ertaş / İstanbul Metrosu'ndan Bir Kare / 30
Sevda Altinkaya / Güzle / 34
Agâh Sayra / Şahit Sahnesi / 35

KUR'AN: HERKESE İNEN KİTAP

- Cahit Koytak** / Sarıp Sarmalama / 'Tekvir' Sûresi (7 - 81 Mekke Dönemi) / 36

YAZI

- Mustafa Köneçoğlu** / Temsilde Bir Kriz Olarak Modern Sanat ve Şiir / 39
Fatih Kutlu / Günümüz Tatar Öyküsü Kitabının Doğuş Öyküsü / 43
Hayrettin Taylan / Psiko-Poetik Açıdan Ece Ayhan / 49
Kudret Ayşe Yılmaz / Şiirin Şiiri / Özün Gücü / 57

OKURYAZARIN NOTLARI

- İbrahim Demirci** / Yunus'u Coşturan Yeni / 59

DOSYA: MASALIN EVRENİ, ÇOCUĞUN DÜNYASI

- Bilal Can** / Sunuş / 61
Bilal Can / Çocukluk, Masal Evresi ve Çocuk Sosyolojisi / 62
Eyyüp Akyüz / Evden Ayrılmayan Çocukların Masalı / 66
A. Erkan Akay / Ahir Zaman Masalcının Mezarını Kazar iken... / 69
Ayşegül Sözen Dağ - Müzeyyen Çelik Kesmeğülü / Çocuk Edebiyatı ve Masallar Hakkında Bir İstisare / 73
Tuba Yavuz / Anadolu Masallarında Bir Tutum Olarak Aile, Anne ve Kadın / 77
Ethem Erdoğan / Kurucu Metinlerin Eğitsel Yönüne Dair / 83
Özgür Aras Tüfek / Masal Anlatıcısı Neyi, Nasıl, Neden Anlatır? / 89
Yücel Fezyoğlu ile Söyleşi / Konuşan: Şeyma Subaşı / 94
Gurbet Lüy / Masalların Çocuk Gelişimine Katkısı: Masal Deyip Geçme / 103
Ülker Gündoğdu / Türk Masallarında Kuş İmgesi Üzerine Bir Değerlendirme / 107

Tuba Dere / Masal Dünyasının Çocuk Kahramanı: Keloğlan, Keleş Oğlan / 111
F. Sueda Kurt / Masallarda Varlık Üçgeni: Zaman, Mekân, İnsan / 114

ŞİİR GÜNDELİKLERİ

Ömer Aksay / Şiire Dair Kaydedilen Notlar / 118

BAŞKA BAKIŞ

Mehmet Solak / Ne Yazsam?.. Ne Yazsam... / 121

PORTRE

Mehmet Aycı / Bu Ne Güzel Bulutlar / 123

YAKIN BAKIŞ

Osman Özbahçe ile Eleştiri, Şiir ve Yeni Kitaplar Üzerine... / Konuşan: Vasefettin Yağız / 125

İdris Ekinci / Edebiyatsız Edebiyat Üzerine / 130

Yunus Emre Altuntaş / Edebiyat Mutfağında Çevrimdışı Eleştiri / 133

ÇEŞİTKENAR

Orhan Pamuk ile Tanışamadığı Necip Mahfûz Üzerine Konuşma / Konuşan: Muhammed Selmâvî / 136

Ursula Amrein / Thomas Mann'ın İtirafı – Hermann Hesse'nin İtirazı / 139

Hayrettin Durmuş / Yazarlar Neden Yazar? / 142

KİTAPLIK

Faruk Uysal / Bir Yaşam Felsefesi Olarak Stoacılık / 144

Hülya Günay / Zamanı Aşan Şehirler / 146

Pınar Bostancı / İslam ve Çağdaş Sanat / 149

Cahit Koytak

PROFAN SORULAR

I
bugün gelecek olsaydı
- bir ikinci sefer –
Hz. Musa, Hz. İsa
ya da son peygamber,
iki cihan *serveri* Hz. Muhammed,
nasıl olurdu?

araba kullanmasını bilir miydi, mesela?
marka seçer miydi?
pahalı giysiler içinde,
ipek kravatlı,
hız düşkünü bir nebi...
aklınız alıyor mu bunu?

bir de uçaktan inerken canlandırın
gözünüzde onlardan birini:
flaşlar patlıyor, çığlıklar, gözyaşları...
birbirini çiğniyorlar
dünyanın her yerinden
haber yağmasına koşan gazeteciler...

çekim arabaları, polisler, güvenlikçiler,
copların altında uhrevi pozlar arayan
yarının azizleri, havarileri,
yalvacın yoksul taraftarları,
işsizler, aşsızlar, evsizler,
parkinsonlular,

çığlıklarının rengini
kahırlarının rengine boyayan
kaderlerine küskün yaşı kızlarımız,
sokağa düşürülmüş bacılarımız,
krler, saĖırlar, topallar
ve sırtında yatağıyla
Tanrı'nın ışığına doğru emekleyen
ağır hastalar, yaşlılar, pirifaniler...

işte onları, işte onları
ve daha alttakileri, daha diptekileri
bırakıp gökteki sahibine,
şapka çıkarır mıydı
el sallar mıydı bize,
daha çıkarken, uçağın kapısından
ekranda bu son peygamber?

II

bugün gelecek olsaydı
bir ikinci sefer
bu peygamberlerden biri,
kitapları sever miydi?
Kafka'yı bilir miydi mesela
Rilke'yi, OĖuz Atay'ı?

sinemaya gider miydi?
her akşam izler miydi
haberleri geniş ekranda?
gözleri yaşarır mıydı
acıklı yerlerinde
çok izlenen tv dizilerinin?

elinde âsâ, interrail'le mi
dolaşırdı yıkık dünyayı,
yalın ayak mı?
bir enstrüman çalar mıydı,
ney, saksafon
ya da gitar (*tercihan*)?

şarkı, türkü ya da gazel
okur gibi mi okurdu
Tanrı'nın sözlerini,
şu bizim hocaların, hafızların
ve rahiplerin yaptığı gibi?

bugün gelecek olsaydı, onlardan biri,
nasıl bir hayatı olurdu,
söyle, GüzelSözlerinCini,
ya da bir koşu sor gel bunu
cennetin kapısını bekleyen meleklerle,

yağmaya hazır bulut rengi mi,
yağmur rengi mi,
rahmetle kucak kucağa şafak rengi mi,
yoksa bizim hayatlarımız gibi
cehennemde solunan duman rengi mi?

III

İsa, Musa ya da Muhammed,
Onlardan biri, evet,
villalarımızın, yalılarımızın eşliğinden
atar mıydı içeri adımını?

verandada baş köşeye kurulup
Tanrı'ya şükürler okuyarak
müstağni bakışlarla seyreder miydi
boğazın lacivert sularını?

beyaz peçetenin ucunu
sokuşturarak *mübarek* boyuncuğuna
kurulup oturur muydu
mükellef bir sofranın başına?

höpürdetir miydi, şu bizim
'*efendi hazretleri*'nin yaptığı gibi
İştahla, afiyetle
kuşkonmaz çorbamızı?

19 Ekim 2013

'*Yoksullar İçin Tezler*' Kitabı I

Faruk Uysal

KORKUT

Sahne

bir kubur aslıdır duvarda
ama cinayet bu silahla işlenmeyecektir.
bülbul çemenden gelmiş olsa da
közler körelse de cezveler ocağa sürülmemiştir
çünkü kahve henüz Yemen'dedir
tütünse daha ulaşmamıştır Paris'e bile
İstanbul güzel ama kapıkulları pek haindir.

PIYALE

arşlan yatağında doğan arşlan olur
arşlan olanın pençeleri güçlü olur
pençeleri güçlü olan meyletmez ilme irfana.
şunun şurasında kardeş kardeş yaşayalım dersin
dilindeki sözden, okuduğu yazdığı kitaptan çözerler insanı.

KORKUT

bir kızgın değilim, bir korkak hiç değilim
Galyalı değilim ki Jüpiter'e kurban edileyim
uçurumları sevmem, benim düşlerim bana
deryadır genişliğin yüreğimdeki imgesi
onun için gıpta ederim Oruç'la Hızır'a
kim bizden ne zarar göre ki Piyale.

ama haklısın sen, yanmıştır artık imparatorluk ateşi
ateş odun ister
güç kendini sınamak ister güçlüde.

PIYALE

derya dediğin rüzgâr ister, denge destur ister
bir büyük düşür mânâ ister, yorum yordam ister.
biz ki kilimi yere sereriz, gökçe sereriz
yer üstünde biter yeşil çayır, beyaz utku.
Şehzadem meyletme bu ilme irfana.

bu kitapları almayalım yükümüz ağır olur
dağlarda kitap okunmaz
ey demek için çıkılır dağlara
ey diye bağırırsın boşalır için enginlere
“ey boş hayal, ey kara katran”..
yalnızlık dağlarda yankı bulur kendine.

Sahne

yorgun bedenlerde temiz havanın aşıladığı dinçlik duygusu
uzun bir açlıkla tatlanan birkaç lokma kahvaltı
ve yüzlerde gün doğumunun bıraktığı birer yalancı neşe
derinlerde çan sesleri (sahne fon müziği işlevi görür)
yamacın başlangıcında ipe dizilmiş gibi bir sıra oba
daha aşağılarda bir pınar
pınarın etrafında bir keçi sürüsü.

demek ki,

buralarda da kendi arzusuyla yaşayan insanlar vardır.

PIYALE

kuburun dolu olsun Şehzadem
bu dağlarda geyik olur
yaban keçisi, keklik olur.
gün olur sultan kuştüyü döşeklerde uyuyamaz
kardeş kardeşe kurt olur.

KORKUT

elbet caiz değildir tuzak kurarak iş tutmak
martı nisanı olmayan bir zamana bahar demek.
erdem bizimle oldukça
ahlak bizimle oldukça
bizimle oldukça ilham
bizimledir erdem, ahlak, ilham.
güfteler yazılır, besteler okunur, bizimledir.

her gün son gündür, her nefes son nefes
kaderci değiliz ama kadere inanımız tamdır
korkma Piyale birer kaçak değiliz
bu dağlarda biz kaderimizi ararız.

PİYALE

tevekkül tedbir ister Şehzadem
saz kırılır, söz unutulur, mevsim döner kış olur
adaletin terazisi kılıcın ucunda durur
kılıç tutan eller hem haklı hem hukuklu olur.

Sahne

gecenin karanlığı çöreklenmiştir dağa taşa
bir mağara ve mağarada Korkut uyumaktadır
kara peçeli kara donlu üç cellat girer içeriye
celladın birinde iki ucunu iki eliyle sımsıkı tuttuğu bir ip vardır.
(nihayet cinayet aletinin ne olduğu anlaşılmıştır.)

Korkut uyanır, bir an etrafında olup biteni anlamaya çalışır
artık her şey bitmiş, yolun sonu gelmiştir
umut kaybolmuştur ama Korkut soğuk kanlıdır
çünkü her şehzade gibi o da
bu sahneyi daha önce defalarca kurgulamıştır kafasında.

KORKUT

anlaşılan bizim için emrolunan ölüm geldi
ne ahde vefa ne bir vicdan muhasebesi..
bunda bir mânâ arayanlar da
eşelenip dursunlar kendi kurdukları kum yığnında.

söyleyin Piyale'ye, setler bentler kursun gözyaşlarının önüne
sakın boşa akıtmasın kalbindeki karanfilleri sulasın.
yaralarının kabuğunu sürekli sürekli kaldırmamasın
ne oğlum ölüm, ne kızım intihar
dinginliğin dilinden konuşsun, kalbindeki karanfillerden
bu işfalin seyir defterini de deryalara atsın.

CELLAT

Sultanım ölüm Allah'ın emri
inşallah Cenabınızı müşerref kılar cennet ve cemâli!

(son sözcükleri celladın yankılanır mağaranın duvarlarında:
cennet ve cemâli

cennet ve cemâli

cennet ve cemâli!..

kapanır perde.)

İrfan Çevik

YEDİ GÜZEL ADAM

mektuplar yazdılar
mektuplar okudular
mektuplar aldılar
mektuplar yolladılar

mektuplarda birbirlerine
yalnızlıklarını
umutlarını
ve muştularını aktardılar

yediydi yetmiş
sekizdi seksen oldular

yedi güzel adam
yedi güzel talih
yedi güzel adam
yedi güzel salih

yedi güzel adam
bir zincirin halkaları
yedi güzel adam
bir tesbihin taneleri

tarihler atıp mektuplarına
sayıp döktüler notlarını
talihsehdiler
tarihseldiler
yedi güzel adam
andılar anıldılar
tarih düşüp tarihe
tarih oldular

Ali Göçer

SINAV

Annem elma koydu çantama
Zorlu geçecek bu sınav

Kâğıt beyaz
Kalem insan
Kaderimdir sürgün sayfasına
Döktüğüm cümleler
Sorular çoktan seçmeli
İçtiğim su aldığım hava
Seçerek büyüyorum çocukluğuma doğru

Adımlarım kadar birikir varlığım
Yol katlanan bir göktür önümde
Sonunda bütün beyazlar
Cesedimde bir kulaç gül
Nasılsa bitecek bu sınav
Ya şah ya mat

Uykuma ektiğim yorganımdır adın
Ancak senin kanadınla uçarım
Ey merhamet
Daha fazla sına beni

Cafer Keklikçi

VARYASYON

çok şükür bugün de insanım bugün de canım var
bugün de gökyüzü gökyüzü yeryüzü yeryüzü
körü avuçluyorum evet ellerim yanıyor
ellerim yanıyor uzak mevsimlerin içinde
içinde yengeçler kaplumbağalar kelebekler
güvercinler havalanıyor türkçenin gençliğinde
çok şükür bugün de öldüğümü yazmıyor gazeteler
bugün de öldüğümü söylemiyor televizyonlar
dağlarda bir tutam güneş tepelerde bembeyaz kar

tadını alıyorum kelimelerin yepyeni bir kavgada
tarlada çiftçi denizde balıkçı fabrikada işçi tabloda ressam
ben kalsam her şey ben kalsam umutlarım da kalacak
ben kalsam sevgili okur sen de kalacaksın değil mi
devam edeceksin bu şiire seveceksin kendi gözlerini
kendi ellerini bulacaksın denizlerin dibinde
hayallerim benim hayallerim hayallerine akacak
şşıracak kendi kendine sessizlik vay günün birinde

ben sevinince çalılıklardan serçeler havalandı aniden
aniden bastırdı bahar pencerelerin pervazına
ağızına geleni söylüyor çiçekler nemneşeli
eli annesinin elinde bir çocuk geçiyor sokaktan
sokaktan türkiye geçiyor hüznünlü gözlerinde nem
bilemem anneler kahkahaları siliyor mu evlerde
evlerde yarından başka nedir ki gündem
nedir ki karanlığa gömülüyor balkonda krizantem
gömülüyor denizler haritada gömülüyor çoktan

her şeyi sükûta yatırdım dışarıda gümbürtü kopuyor
benim için çarpışıyor beni takip eden melekler
çarpışıyor çarşıda pazarda iyi ile kötü
çarpışıyor okulda mahallede üniversitede güzel ile çirkin
çarpışıyor merhametle merhametsizlik aynı anda
aynı anda tak tak aynı anda takır takır aynı anda
kanda kor tutuyor kahır kor tutuyor akşam üstü

kimse bilmiyor beni sevgili hanımefendi sayın beyefendi
müsamerelerde olmadım okyanuslar yapayalnız
fizik kimya yapayalnız endüstri ekonomi indirekt demokrasi
yanlamasına yanlamasına bir monarşi
fiyat endeksi buzlu camlar açık kalmış bir andız
bir yıldız kayıyor dünyadan kayıyor gökyüzüne

beni gören görüyor çocukların rüyalarında
melekler seviniyor melekler seviniyor melekler seviniyor

Tunay Özer

NO MAN'S LAND

kaçış değil bu
ayakların, çıkarıp bukağıyı
yüreğe katıldığı
bir yolculuk

bir kafesteyim evet
küçük ve sert

kendimle
taşıyorum her yere

tarladan kovulan
varoşlarda mücadele eden
ses meclislerine kabul edilmeyen
yaralı kargaya
barınak olarak

görünmez sana çirkinin estetiği
ne de olsa
ve orada neler olup bittiği

koroya gelmez ve
düzene uymaz niteliğiyle

şehrin ortasındaki parkta
dağın eteğinde
ırmak kenarında
kuruyorum
istediğim noktaya

konuklarım bilir ancak
ne denli güzel olduğunu
küçük evimin
ve bizi birbirimize bağlayan şeyin

kanımda tüten yolculuklarla
her yer yerdeyim artık
sen çıkmazda
san beni

takvimini yadsıyarak
ve sınırlarını yok sayarak
dolaşmaya devam edeceğim

iflah olmaz bir aylak
ehlileşmez bir yaban olarak

kaçış değil bu
ayakların, çıkarıp bukağıyı
yüreğe katıldığı
bir yolculuk